

СТАНОВИЩЕ

от проф. дфн Тотка Маркова СТОЕВА, член на научното жури, утвърдено от Ректора на СУ със заповед № РД38-37/17.01. 2020 г.

за дисертационния труд на Георги Митков Димитров на тема „Фонетика и фонология на проекцията на фокуса в английския и българския език“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

професионално направление: 2.1. Филология, /Германски езици - Фонетика и фонология - английски език/

Разработката на дисертанта е в пълен синхрон със съвременната тенденция в лингвистиката за изследване на интонационните характеристики на речта и взаимодействието им с другите езикови равнища. Във връзка с това смятаме за по-целесъобразно употребата в заглавието на словосъчетанието „проекция на фокуса“ да бъде реализирано с допълването „интонационна проекция на фокуса“; /терминът „фокус“ има многократно приложение в езика и приоритетно във фонетиката се използва при характеристиките за образуване на съгласните - еднофокусни, двуфокусни/.

Дисертантът достатъчно изчерпателно е подбрал и проанализирал литературата, свързана с теорията на интонацията и звучащата реализация на изказването. В резултат на това представеният труд третира важния въпрос в съвременната интонология за фонетичната и фонологичната проекция на фокуса и интонационния акцент в определена синтактична структура, в дадения случай – през призмата на изречения без емфатична обвързаност, състоящи се от отделни съчетания на преходен глагол и пряко допълнение в английския и българския език.

За целите на изследването Г. Димитров си поставя рационални задачи и приема съответен методологичен подход за решаване то им /виж стр.4-5 от автореферата/. В съответствие със съвременния подход за анализ на звучащия речев поток и явлението проекция на фокуса са проведени експериментални проучвания на равнището на продукцията и перцепция на речта с използването на акустичен анализ на изреченските

структури и последващ статистически и дисперсионен анализ на получените резултати. В хода на изследването е използвана системата за транскрипция на интонация ToBI, която се базира на автосегментнометричния подход. Това заслужава особени адмирации към дисертанта, тъй като се изисква специална подготовка и знание за разчитането на параметрите на сегментните и суперсегментните характеристики на акустичния сигнал.

Приемаме критериите на автора за избор на информанти при провеждане на експериментите. Заради голямата дистанция във времето - почти четири десетилетия - съдържано подкрепяме избора на „модела“ на Гусенховен /1983/ като модел за интонационното изтъкване и преди всичко използване на изследванията му за целите на сравнение с резултатите от проучванията на дисертанта. Иначе, процедурите в дисертационния труд са изложени достатъчно убедително и коректно.

Цялостната структура на дисертацията оценяваме като отговаряща на изискванията на добре организиран и реализиран научен труд, отличаващ се с висока степен на онагледеност за улеснение на ползвателя. Като приемаме и заявените от Г. Димитров в автореферата данни за основните научни приноси на дисертационното изследване, извеждаме следните приносни характеристики на труда:

- проучването на реализацията и перцепцията на интонационната проекция на фокуса в английския и българския в приетия за анализ изреченски материал са пионерско дело на дисертанта;

- използването на съвременен софтуер, отчитащ сегментните и суперсегментните параметри на речевия сигнал, позволява доверително да се приемат получените резултати за целите на бъдещи изследвания на определени части от звучащия поток на речта в английския и българския език;

- обобщените данни от статистическия и дисперсионния анализ на получените резултати в двата езика провокират избора на рационален подход за преодоляване на явленията на интерференция на родния - българския - при овладяването на английския като чужд език;

- резултатите от проучването на българския материал успешно могат да допринесат за по-нататъшните изследвания на българската интонация в съпоставка с интонацията на други чужди езици, в това число - в лингводидактичен аспект.

В пожелателен план към дисертанта, отправяме следните критични бележки:

- да се проучват и отчитат резултатите от съпоставителни изследвания на българската звучаща реч по отношение на други чужди езици освен английския;

- при анализа на съответните сегменти от звучащия поток на речта да се отчитат нихерентните качества и консонантното обкръжение на ударената гласна във фокуса, освен явленията, свързани с отвореност/затвореност на сричките.

Апробацията на дисертационното изследване, съгласно данните от автореферата, се определя от участието на Г. Димитров в три научни форума /с публикация на докладите/ и две статии, отпечатани в периодични научни издания.

Като даваме обща положителна оценка на дисертационния труд и отчитаме приносния характер на резултатите от изследванията, предлагаме на уважаемото жури да гласува за присъждането на ГЕОРГИ МИТКОВ ДИМИТРОВ на образователната и научна степен „доктор“ и даваме нашия категоричен вот – „ДА“.

София, 25.02. 2020 г.

изготвил становището:

/проф. дфн Тотка Стоева/